

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 25 November 1819.

Upplysningar vid Recensionen öfver Sednare Delen af *Anteckningarne om Svenska Vitterheten*, införd i Allm. Journalen N:o 235-244.

(Forts. från N:o 15.)

Man ser således, och alla länders litterärhistorier bevisa det med exempel, att den fullständighet, som är vigtig för 1500-talets Svenska Vitterhet, skulle vara löjlig och tom, i afseende på 1700-talets, Naturligtvis måste sådana tillfällighets-Rimmare, som Major Carlström, af det i Journalen anförda profvet att dömma, uteslutas ur hvarje Vitterhets-Historia. Likaså, oagadt den själafrändskap, som de vackra verserna förråda, mellan Seseman och Journalisten, och det intresse som den sednare därför tager för den förre, kan dock aldrig den, i alla afseenden obetydligt och anspråkslöst rimmande Arithmetices Magistern, få plats i Svenska Vitterhetens Historia. Och tror Journalisten verkligen, att han, Seseman, der förtjenar ett rum lika väl, som Granatenflycht, von Bobergen, Bager (hvars namn hos oss öfvergått till ett begrepp, motsvarande Latinernes Mævius) och Bjugg (hvars poetiska förryckthet är af den största psykologiska märkvärdighet) så måste man om honom bekänna, att han, så väl som af allt annat,

af sitt fäderneslands litterärhistoria förstår hjertinnerligen litet.

Men äfven i afseende på mina egna arbeten finner Journalisten ofullständighet i uppgiften. Så saknar han der *Berättelsen om högtidligheterna vid afstäckandet af Gustaf III:s Statue*, och den måste saknas der, emedan den alldeles icke är någon vitter skrift. Att åter angifva särskildt *Kärleks-Qväderna*, hade varit ganska öfverflödigt, då de blifvit upptagna bland mina *Poetiska Studier*, en bok öfver hvilken den allmänna Journalen iakttagit sin åttaåriga tystnad *).

*) Journalens omdöme öfver mina litterära bemödanden har icke allenast lång tid varit stumt, utan äfven derunder legat till sig. År 1810 var Journalistens tanke, i öfverensstämmelse med Recensentens i Allgem. Lit. Zeit, att min upplaga af Virgilius var en god bok, och jag af naturen ämnad att utarbета dylika. Nu är denna Edition opålitlig. Hvad mina öfriga, i Journalen uppräknade, arbeten angår, så har Recensionen i Stockholms-Posten alldeles icke bevisat odugligheten af mina Föreläsningar öfver Konsternas Historia; ty det är en gammal regel, att en Recension gäller ej längre än till dess den blir recenserad. Och öfver min åtgärd vid Jomsvikinga-Sagan är det,

Beträffande deremot Tragedien: *Prins Gustaf, Erik XIV:s Son* — på hvars titel, oagadt Journalistens försäkran, mitt namn hvarken finnes med små eller stora bokstäver — är det ett litet misslyckadt verk, på hvilket ingen menniska, mer än Journalisten, lagt någon vikt. Jag hade också, då jag skref mina Anteckningar, alldeles bortglömt det, och tror ej att dermed skett någon stor skada, då intet synnerligt afseende någonsin gjorts eller kan komma att göras vid mina poetiska obetydligheter, egentligen utförda såsom æsthetiska studier. Gäller jag något inom mitt Fäderneslands lärda Republik, så är det genom mina kritiska Försök. Dertföre betydde det verkligen för mig något, att ange mig som medarbetare i *Polyfem* och Författare till de kritiska Brevven öfver Leopold. De omdömen opartiska Utländningar redan fällt öfver dessa verk, visa nogsamnt att det är ett Författareskap, som ingen behöfver skämmas för. Hvad åter mina Recensioner angår — dem Journalisten påstår sig så lätt kunna känna igen — så vet jag nogsamnt allt hvad som brister dem, för att vara goda Recensioner. Dock fins det, bland dem alla, ingen så dålig, att icke hvarje Litteratör, med känsla för sitt kall, heldre skulle vilja hafva författat den, än de monströsa ting, hvilka man läst i Allmänna Journalen, under namn af Recensioner öfver Granbergs Statistik, Dipolds Historiska Föreläsningar, Hörbergs Lefverne, Beskows Vitterhets-Försök, Gravallii Skaldestycken, Strinholms Svenska Historia, o. m. fl. rån och enfaldiga utbrott af den plattaste personalitet. —

för alla läsare af *Dansk Litteratur-Tidende*, synbart, att der talas med beröm. Tadlot åter träffar icke mig utan Adlerstam, hvars arbete jag endast utgifvit. Det är för Journalisten rent omöjligt att vara sann mot sina Antagonister.

Journalisten kan fråga min bittraste litterära fiende — om min litterära obetydlighet kunnat skaffa mig en sådan — och han skall ge mig det vitsordet, att någon ting sådant aldrig flutit ur min penna.

Med allt detta tadlas jag äfven, till slut, för det jag är alltiför fullständig, och med största noggranhet uppräknar arbetena äfven af den uslaste Författare. Det är också falskt yrkat. P. A. Wallmark nämnes blott i förbigående med några rader. (Slut e. a. g.)

Recension.

(Slut från No 14.)

No 12. *Pot-Pourri &c.*

Vi hafva sedan länge känt Herr Passi, som en eldig och kraftfull *Pianist*, för hvilken inga svårigheter icke gifvo vika; men sedan hans återkomst från Petersburg, der han under Fields ledning utbildade sin talang, hafva vi hört dessa egenskaper vara undergifna de lagar, som ett rent, tydligt och smakfullt spelsätt bjuder. Som Tonsättare uppträdde han efter sin hemkomst och har vid allmänna Concerter gifvit en Overture för stor Orchestre, en Concert för Piano Forte, och varierade Svenska Visor för samma Instrument. De sednare har Recensenten ej haft tillfälle att höra. De, likasom förutnämnde Compositioner, ligga egentligen utom vägen för hans omdöme, om än han skulle tilltro sig att deröfver fölla något, då han blott en enda gång hört dem. Om likväl han borde göra redo för sin känsla vid deras afhörande, skulle han säga att de bära stämpeln af en benägenhet för det Chromatiska, — af begäret att mera använda harmoniska utvikningar, än som erfordras, för att stödja melodien och gifva densamma dess erforderliga skugga och dager. Man bör för Harmoniens kraft icke uppoffra Söngen. Denne bör herrska och den förra

vara dess Vasall. Vore detta icke sagt som en kritik öfver Herr Passi. Det är bättre att hafva ett kunskapsförråd, med hvilket man kan ordna sina idéer, än att de skulle sakna detta konstens biträde. Den tid kommer alltid då man mera sparsamt går dermed till väga. Herr Passi har också visat detta i det Potpourri hvarom nu är fråga. En sådan Musik-Piece kan väl ej äga stort anspråk på upplifning, då det endast äro kända melodier, som fått en passande sammanbindning; men det erfordras mycken talang för att lyckligt anordna den samma och genom lämpeliga tillsatser bereda de olika Themornas öfvergång i hvarannan, för att af dem bilda ett helt. — Detta Potpourri börjar med en väl utförd Introduction, hvarefter den vackra Theman i *D* af Hr Du Puy bekanta Trio "Agander och Pagander" infaller. Efter någon utarbetning med brillanta passager i samma tonart, sluter sig till densamma en air ur Califen i Bagdad; denne faller in i några takter af den bekanta Voglers Symfoni, hvarigenom en öfvergång förberedes till en Thema ur Savoyarderna i *D*-Moll. Det accord, hvarmed samma Thema börjar, låter nog hårdt, emedan det betäcker Melodien, som kunde mera enkelt och sant inträda. Sedan omvexlas med de olika Themor, som förut nämnde Trio äger, och en Andante med Variationer af Hurka. Slutet är en air ur Föregifna Skatten och en Choeur ur Sargines. De förekommande Variationerne äro brillanta och af effect, och det hela äger en behaglig randning. Denna genre af Piano-Forte-Musik, som Steibelt först införde, har blifvit mode-Composition, och de fläste Clavers-Compositeurer hafva icke föregadt att följa den eller utveckla och förädla den samma, genom det de gifvit bekanta Themor en Introduction och efter Themans varierande ett friare slut, som närmar sig stilen af fantasie. Sonaterna, med sina i reprisser afmätta Allegros, Adagios och Rondeaux, hafva derigenom blifvit sällsynta-

re, och man föranledes icke så ofta nu som i Fontenelles tid, att med honom upprepa det bekanta "Sonate que me voeux tu."

N:o 13. *Melodi till Visan om Röösgren &c.* En liten Musikalisk obetydlighet, hvars tillvaro måtte härleda sig från hvad man kallar Bokhandels-speculation, ty troligen har den annars så präncerade opinion i detta ämnet icke inspirerat författaren, emedan melodien, som vi icke vilja fränsäga en viss gammal from anda, saknar genom denna character analogie med den handling som besjunges.

Sedan Recensenten nu genomgått hvad honom ålåg, får han, vid den i början införde katalogen, tillfoga ännu ett Musikverk, som visserligen förtjenar all uppmärksamhet, men af förseende kommit att der utelemnas, nemligen: *Ouverture de la Tragedie la Fiancée de Messine* par Schiller, composée par Sigism. Neukom, et arrangée pour le Piano-Forte à Quatre Mains par Th. Byström.

Hr Neukom är, som bekant, Haydns mest älskade elev. Sedan några år vistas han i Rio de Janeiro, hvars het klimat så verkat på hans förut svaga hälsa, att han troligen för alltid blifvit Europa beröfvad, ty redan sistledne år ägde man den underrättelse, att Läkarne ansedt hans återvändande vara öfverstigande hans krafter.

Som Ledamot af Svenska Musikaliska Akademien, äger han ett ökat anspråk på vårt deltagande, och på känslan af den förlust, som konsten genom hans aflägsnande lidit.

Förevarande Ouverture, som är en af de fyra, hvilka af utmärkte mästare blifvit komponerade till denna Schillers förträffliga Tragedie, är i en stor, upphöjd styl och af mycken genialisk upplifning samt inre hållning. — Namnet på den kända Diletant, som gjordt arrangemtet à Quatre Mains, är en borgen för den sakkännedom och praktiska erfarenhet hvarmed det blifvit verkstaldt. För

utförandet erfordras 2:ne Claverspelare af mycken förmåga och takt-säkerhet, ty utom de förekommande icke lätta passager för båda händerna, i bägge partierna, har för det mästa den ena stämman hel takt, då den andra har tolf åttondelar, hvilka skola utföras i 32-, 64- och i 24-delar, ehuru det något faciliteras genom tempo Moderato Assai. Recensenten har icke haft det nöjet höra denna Ouverture, men han tror att den äfven som à Quatre Mains, väl utförd, bör vara af en stor ingripande effect.

Så går det till i Berlin.

Förledet år, den 20:de Februari, uppfördes på Operatheatern i Berlin: Mozarts Figaros Bröllop. Den bekante Fischer, som spelade och sjöng Figaros röl förträffligt, behagade den altonen icke, som vanligt, på publikens begäran omsjunga arian: *Non più andrai farfallone amoroso*, och blef derföre utvist. Kort derefter meddelade han, i den af Professor Gubitz utgifna *Gesellschafters* 32:dra blad, sina Tankar om den vexelverkande sinnesstämningen publik och konstnär emellan. Åtskilliga mer och mindre skarpa repliker följde, hvarpå han i *Spenserska Tidningen* ger tillkänna, att han ingalunda ämnade besvara hvad man skref mot hans uppsats, men genast draga inför rätta allt hvad han ansåg smädeligt.

Den 18:de Mars gafs på Operatheatern, mot middagstiden, en musikalisk-theatralisk föreställning, hvaraf inkomsten tillföll Patriotiska Sällskapet för hjälplösa Krigare. Första afdelningen var slutad och den andra skulle innehålla en Intermezzo: *Il Geloso*. Men knappt var rideaun uppdragen, förrän i det fullpackade huset ett skräckligt bultande, stampande och hvisslande uppstod mot den på sin skomakarepall sittande Sandrino, Herr Fischer. Alla försök af honom och Orchestern, att öfverrösta tu-

multet, voro fåfänga, och han måste lemna scenen. Derpå framträdde Skådespelaren Maurer och förklarade, att Hr. Fischers ändamål, att se ett fullt hus, vore vunnet, och att han skulle sjunga, om publiken ville vara tyst. Nej! nej! skreks från alla håll, och han afträdde. Herr Devrient, med allmänt bifall emottagen, förklarade nu: att Herr Fischer vore ur stånd att uppträda, och att föreställningen således vore slutad. Bravo! bravo! ropade man och gick sina färde. Maurer bad om förlåtelse för sina mindre passande ord. Fischer fick sitt afsked och reste till Warschau. Emedlertid fortfor skrifvandet i allmänna bladen ännu länge elteråt.

Intet.

(Från Engelskan).

O Intet! Du skuggans äldre broder, hvem kan räkna dina år? Mot dig är verlden endast ett barn, och tid och rum äro yngre än du. Af din frugtsamma tomhet utgick Regenter och undersåtare och Adel och titlar och vatten och luft och jord. Materia och form, dina barn, förenade sig med tid och rum, dina fiender, för att störta din fredliga regering. Men förgäfves var denna förering. Tiden sjelf måste återföra dem i ditt alltslukande sköte.

O Intet! Huru länge har Du ej syselsatt jordens vise, med att utforska dig, beskrifva och förklara dig för efterkommande? Vara och icke vara, ödets stora mål, och rätt och orätt, den outrötteliga tvistens, återgå från Statsmannens qualda själ, i ditt fredliga sköte, medan det viktiga Något blygsamt aflägsnar sig från Regenters Schatuller.

Och Hofmäns hjernor, Dansk ärlighet, Portugisisk tapperhet, Irländsk lärdom, Skottsk höflighet, Spansk skyndsamhet, Store Mäns tacksamhet mot deras vänner, och Skökors eder omgifva din Thron.

N:o 17 utgifves nästa Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.